

Projekt & verksamheter finansierade av tillväxtmedel 2016

Fyrbodals kommunalförbund

Fyrbodals genomförandeplan för perioden 2014 – 2020 grundar sig på vår regionala vision ”Det goda livet”. I dokumentet presenteras de projekt som genomförts under 2016 som ett led i att uppnå målen inom områdena ”En ledande kunskapsregion”, ”En region för alla”, ”En region där vi tar globalt ansvar” och ”En region som syns och engagerar” med hjälp av regionala utvecklingsmedel. Våra projekt och initiativ skall ha till syfte att stärka hela Fyrbodal.

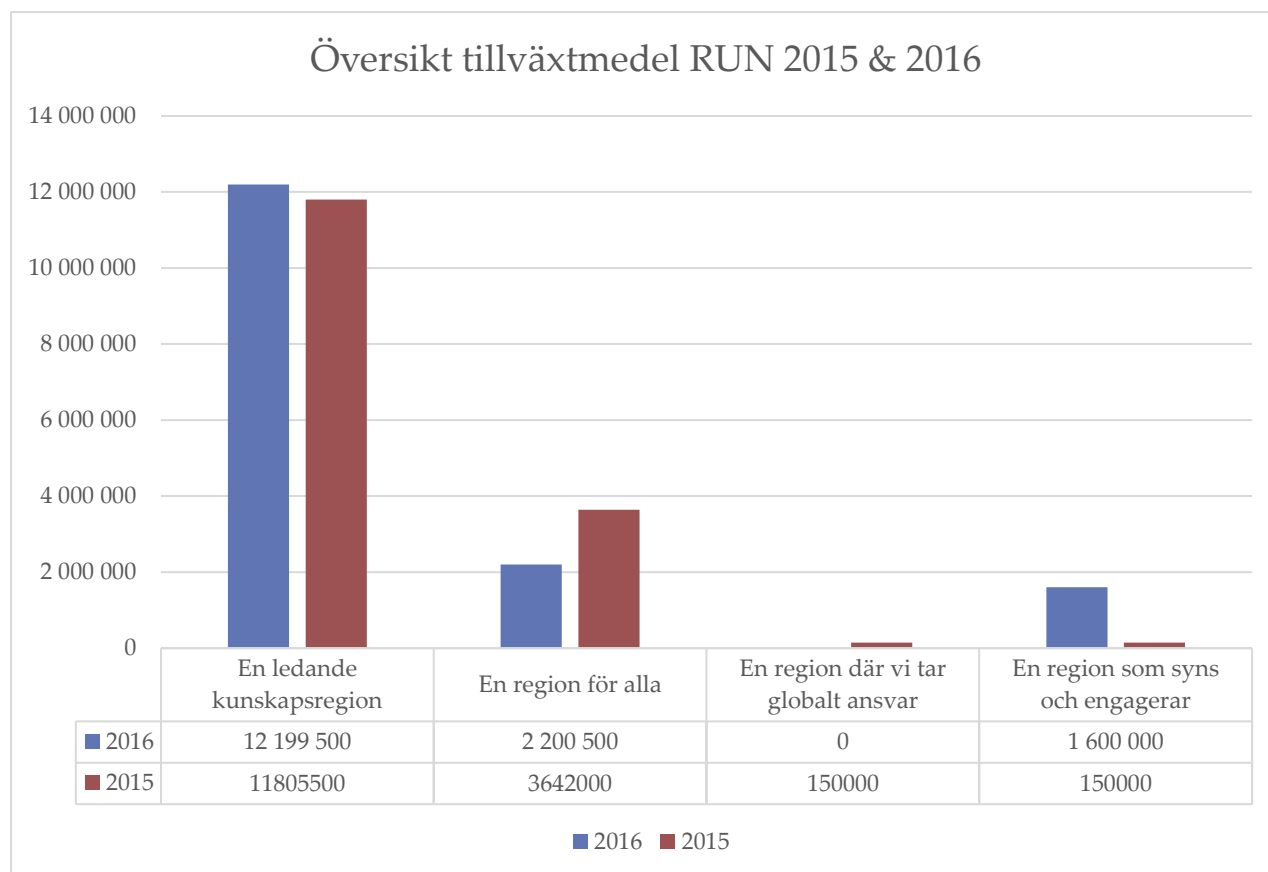
SAMMANFATTNING

Under 2016 har 24 projekt eller verksamheter bedrivits med hjälp av tillväxtmedel från kommunerna och Västra Götalandsregionens näringslivssekretariat (RUN) med ett budgeterat belopp av 16 000 000 kr. Dessa medel har växlats upp till en budgeterad omslutning på 71 665 899 kr. Denna återrapportering avser att ge en samlad bild av utvecklingen av Genomförandeplan Fyrbodals och vårt bidrag till genomförandet av VG2020.

Syftet med Genomförandeplanen är att stärka Fyrbodals som en attraktiv, ansvarsfull och internationellt konkurrenskraftig kunskapsregion för kvinnor och män och är ett verktyg för att genomföra Vision Västra Götaland – Det goda livet. Genomförandeplanen är den gemensamma vägvisaren för hela Fyrbodals utveckling mellan åren 2014 – 2020. Den riktar sig till alla som arbetar med insatser för tillväxt och utveckling; kommuner, lärosäten, företagsfrämjande aktörer, Science parks, föreningsliv med flera. Genomförandeplanen har tagits fram med grund i det uppdrag riksdag och regering gett Västra Götalandsregionen att driva det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet.

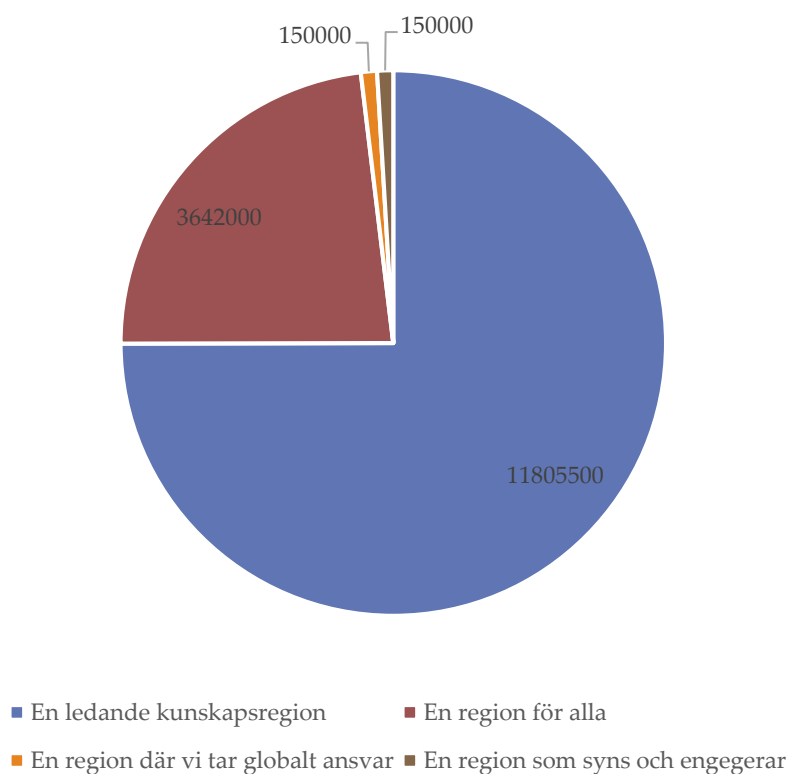
FÖRDELNING AV MEDEL

Genomförandeplanen innehåller 20 prioriterade insatser. Nedan visas fördelningen av tillväxtmedlen mellan de olika prioriteringarna inom näringslivsarbetet under 2015 och 2016. Utöver dessa medel finns även 4 miljoner kronor i form av tillväxtmedel för kultur- och miljöinsatser.

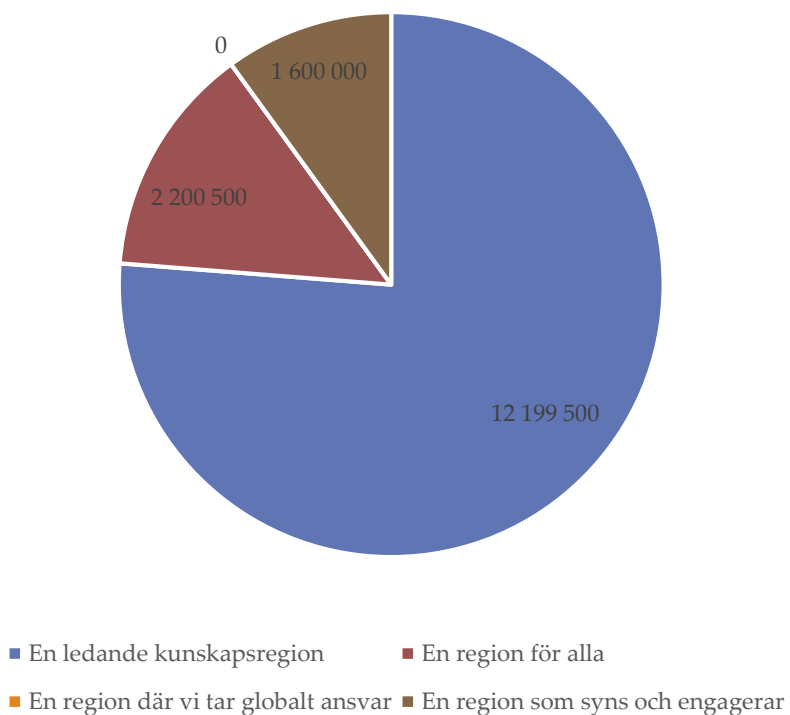

Fördelning tillväxtmedel RUN 2015

Fördelning tillväxtmedel RUN 2016

Projekt & verksamheter finansierade av tillväxtmedel 2016

	2016	2015
En ledande kunskapsregion	12 199 500	11 805 500
Innovatum	2 900 000	2 900 000
IUC Väst	2 000 000	2 000 000
Lokalregister i Fyrbodol		107 100
Nyföretagarcentrum	1 700 000	1 700 000
Coompanion	500 000	400 000
Drivhuset	500 000	
Ung Företagsamhet	900 000	750 000
Connect Väst	600 000	800 000
Entreprenörsarenan	400 000	500 000
SMTF	320 000	700 000
Styrelseakademin		250 000
Heureka		268 000
Entreprenöriellt lärande YH & AF		200 000
Hållbart entreprenörskap i skolan		150 000
Quist		47 900
Uddevalla inspirationsdag		37 500
Nivå		120 000
Turismnätverk		50 000
Animationcentrum		100 000
Företagsakuten	150 000	75 000
FRAMFOR		150 000
iCare4Fyrbodol		100 000
Finansieringsrådgivning	275 000	
Ägarskifte Micro	350 000	
Näringsliv i samverkan	100 000	
Autonoma fordon på landsbygden	50 000	
SSC	600 000	200 000
Strukturbild Fyrbodol	354 500	200 000
IFS Fyrbodol	200 000	
Företagsklimat Fyrbodol	300 000	
En region för alla	2 200 500	3 642 000
KOBRA	259 500	48 000
Kompetensplattformarbete Fyrbodol	1 441 000	1 312 000
Kompetensmäklarfunktioner		150 000
Delfinansiering E20	500 000	1 000 000
Samverkansavtal HV		500 000
Projektskrivning ESF		150 000
Framtiden är blå		300 000
NÖKS II		182 000
En region där vi tar globalt ansvar	0	150 000
Urban platsinnovation		150 000
En region som syns och engagerar	1 600 000	150 000
Position Väst	1 600 000	
Mer möjligheter med färre gränshinder		150 000
	2016	2015
En ledande kunskapsregion	12 199 500	11805500
En region för alla	2 200 500	3642000
En region där vi tar globalt ansvar	0	150000
En region som syns och engagerar	1 600 000	150000

Projekt & verksamheter finansierade av tillväxtmedel 2016

Fyrbodals kommunalförbund

Stimulera ökat entreprenörskap och intraprenörskap (1.1.1)

Näringsliv i Samverkan – 100 tkr av totalt 100 tkr

Projektet bedrivs med syfte att skapa ett gott klimat för kreativitet, entreprenörskap och företagande. Inom projektet arrangeras nätverksträffar mellan näringslivsenheterna och de företagsfrämjande aktörerna för kunskapsspridning och ökad samverkan. Genom träffarna sker även en kompetenshöjning då projektet tar in expertkompetens som ska leda till ett ökat entreprenörskap intraprenörskap. Träffarna leder också till att nya projektidéer föds och realiseras. Under 2016 har 6 träffar anordnats på olika teman som internationalisering, digitalisering, rådgivning och projektfinansiering.

Ung Företagsamhet – 900 tkr av totalt 2 058 tkr

Ung Företagsamhet jobbar i dag med fem olika läromedel/process-utbildningar riktade mot både grundskolan och gymnasieskolan där fokus är att utveckla entreprenörskapet, lära sig mer om företagande och utveckla sin företagsamhet samt att träna olika förmågor såsom idégenerering, samarbetsförmåga, presentations-teknik, kunskap om samhället och dess olika funktioner för att nämna en del av innehållet.

*Fyrbodals
- en
resurs
för hela
regionen*

Med rätt satsningar kommer Fyrbodalsområdet att fortsätta vara en viktig del i hela Västra Götalands utveckling. De resurser som finns i området är betydelsefulla för framtidens utveckling. För oss är det angeläget att vara ett område som kan erbjuda våra invånare och besökare "Det goda livet" även i framtiden.

Genom att ha en nära kontakt med olika funktioner inom respektive kommun i Fyrbodal skapas förutsättningar för entreprenörskaps-utbildning på de olika nivåerna i skolan. Stort fokus läggs också på att utbilda nya lärare samt att vidareutbilda befintliga lärare, samt att anordna olika aktiviteter kopplade till målgruppen. De elever som jobbar tillsammans med Ung Företagsamhet på gymnasienivå träffar organisationen cirka 4 gånger per år för att coacha, informera samt vägleda dem under sina år som egna företagare.

För de olika läromedlen på grundskolan som de använder är fokus främst riktat mot att utbilda lärarna och göra dem trygga i sitt arbete, men även klassbesök erbjuds i den mån som det är möjligt.

Under 2016 har Ung Företagsamhet hjälpt 886 elever att driva UF-företag. De har varit verksamma i 13 kommuner i Fyrbodal. (Tanum saknar gymnasieskola.) De har anordnat en yrkeslärarkonferens under vilken de har undervisat 20 lärare i entreprenörskap. De har börjat jobba med entreprenörskap på språkinstruktionen för nyanlända ungdomar i Uddevalla.

En ledande kunskapsregion	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal individer i entreprenörfrämjande aktiviteter	595	595	1190	939	940	1879
Antal individer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter	425	425	850	409	477	886
Antal företag som får rådgivning	130	130	250	136	137	273

Drivhuset vid Högskolan Väst – 500 tkr av totalt 2 753 tkr

Drivhuset vid Högskolan Västs syfte är att främja entreprenöriella förmågor bland studerande på Högskolan Väst och i hela Fyrbodal. Detta görs genom inspiration, utbildning, utveckling och vägledning samt genom event och nätverk. Drivhuset jobbar både med studenter vid Högskolan Väst och YH-studerande i hela Fyrbodals upptagningsområde. Det primära målet är att främja startandet av företag i regionen, att inspirera och utbilda entreprenörer och bidra till ett gott företagsklimat i hela Fyrbodal. **2016 fyllde Drivhuset 15 år.** Under året firade organisationen att de varit med och **startat 400 företag** under dessa år med ett tårtkalas.

Under 2016 har Drivhuset genomfört **starta eget-utbildningen "Driva eget på landsbygden"** i Färgelanda i samarbete med Arbetsförmedlingen och Färgelanda kommun. **10 deltagare med olika nationaliteter deltog.**

De har genomfört **2 starta eget utbildningar** på Högskolan Väst med 22 deltagare.

De har utvecklat ett nytt **program för studenter** på Högskolan Väst under namnet **"Smedjan"** vars syfte är att stimulera de entreprenöriella färdigheterna hos individer genom en rad olika aktiviteter. Bland annat fick deltagarna följa med till CSR Forum. **16 studenter** har deltagit.

De har arrangerat **16 workshops/inspirationsaktiviteter** för totalt **894 deltagare**, studenter som läser på programmen; Entreprenörskap inom medieproduktion, Sjuksköterskeprogrammet, Industriell ekonomi inriktning mot produktutveckling, Ekonomiprogrammet, Leda och utveckla omvårdnad inom Specialistsjuksköterskeprogrammet, 3D-animationsprogrammet, Digitala medier, studenter engagerade i olika utskott inom kåren, tvärvetenskapliga forum med studenter som till exempel under introduktionskurserna, forskare som ska delta i Forskar Grand Prix, Maskiningenjörsprogrammet, Organisation- och vetenskapsteori, Vetenskapligt skrivande och vetenskaplig publicering, Hälsovetare och Systemvetarprogrammet.

Drivhuset 8

Drivhuset har utmanat studenter med case från näringslivet under konceptet Drivhuset 8 som genomfördes i Tanum. Bidrag kom in från Rabbalshede Kraft, Sportshopen och Ostronakademin.

FRAMFOR

Drivhuset är delaktiga i interregprojektet FRAMFOR, som drivs av Högskolan Väst och Högskolan Östfold, för att hjälpa det befintliga näringslivet att utveckla nya idéer genom att låta studenter jobba med uppdrag som företagen presenterar.

Under året har Drivhuset genomfört 2 stycken uppdragsutmaningsdygn (Drivhuset24) med 8 företag i Fyrbodalen. Studenter från Högskolan Väst har då hjälpt företagen att lösa utmaningar.

Resultatindikatorer:

En ledande kunskapsregion	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal individer i entreprenörsfrämjande aktiviteter	1800	1200	2400	1400	1140	2540
Antal individer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter	48	32	80	449	425	874
Antal individer som får rådgivning	150	100	250	105	109	214

Antal företag som får rådgivning	30	20	50	18	15	33
Antal nya företag	27	18	45	12	9	21

Entreprenöriellt lärande på YH och AF – 300 tkr av totalt 6 300 tkr

Projektägare: Drivhuset i Borås. Utförare i Fyrbodol: Drivhuset vid Högskolan Väst

Projektperiod 20140101-20161231.

Genom projektet har antalet entreprenörsfrämjande insatser för studerande på praktiska yrkeshögskoleutbildningar ökat. De har fått öva upp förmågan att våga förverkliga idéer, att pitcha dem och tränats i säljprocesser.

Indikatorer	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal individer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter	42	41	83	60	61	121
Antal individer som får rådgivning	19	18	37	10	5	15

Skapa starka förutsättningar för att förverkliga idéer och starta företag (1.1.2)

Nyföretagarcentrum Väst - Avtal Entreprenörskap och Nyskapande avseende leverans av Nyföretagarrådgivning, starta eget utbildningar och informationsträffar i Fyrbodol 1 700 tkr av totalt 1 700 tkr. Löper till och med 31 dec 2018.

Nyföretagarcentrum Väst är upphandlade för ett bedriva informationsträffar, nyföretagarrådgivningar och starta eget utbildningar för invånarna i Fyrbodol. Ett tydligt resultat av deras stöd och hjälp visar sig i deras rapportering av antal nystartade företag. Under 2016 var de involverade i 190 företagsstarter.

Under 2016 har Nyföretagarcentrum haft ca 356 personer i starta-eget utbildningar. De har haft rådgivning med ca 458 personer. De har bokat upp 50 informationsträffar runt om i Fyrbodol. Vissa av dem har dock fått ställas in då det varit för få som har anmält sig. Dessa har då fått personlig rådgivning istället.

NyföretagarCentrum har hela tiden arbetat med att utveckla sin verksamhet och har ständig fokus på att nå de personer som funderar på att starta eget. Upplevelsen är dock att målgruppen är svår att nå i bruset.

Nyföretagarcentrum har inlett ett samarbete med Högskolan Väst och kommer låta en grupp studenter som läser Marketing Research undersöka hur de kan nå sin målgrupp på bästa sätt. De kommer att marknadsföra sina aktiviteter genom att sända livevideo på sin Facebooksida.

Under 2016 har kunskapskvällarna som de startade med förra året blivit mer kända och är välbesökta och mycket uppskattade enligt de utvärderingar som Nyföretagarcentrum gör efter varje avslutad aktivitet.

Resultatindikatorer:

EN LEDANDE KUNSKAPSREGION	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*			
Antal individer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter	150	150	300	183	173	356
Antal individer som får rådgivning	250	250	500	215	243	458
Antal företag som får rådgivning	8	7	15	9	6	15
Antal nya företag	125	125	250	89	101	190

Almi IFS - 200 tkr av totalt 400 tkr

Almi IFS erbjuder rådgivningsinsatser till målgruppen som består av kvinnor och män med invandrarbakgrund. Klienterna kan få hjälp på 25 olika språk. De ämnar att göra detta genom att stimulera till ett ökat företagande och att öka kompetensen hos de enskilda invandrarföretagen avseende kunskap om den svenska marknaden, företagsekonomi och finansiering mm.

De företag som ägs och drivs av personer med utländsk bakgrund är viktiga för sysselsättningen av andra i utanförskapsområden. Dessa företag ökar också kontaktytorna med omvärlden vilket leder till ökad handel och svensk export.

EN LEDANDE KUNSKAPSREGION	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal nya företag	10	30	40	7	18	25

Antal individer som får rådgivning	20	80	100	28	92	120
Antal företag som får finansiering			13			2

Innovatum Inkubator – löpande uppdragsavtal. 1 305 tkr av totalt 16 193 tkr

Företagsidéer (IBOs – Incubator Business Objects) som utvärderas inom ramen för inkubatorn skall ha hög tillväxtpotential, vara innovativa, skalbara och internationellt gångbara. Inkubatorföretagen erbjuds en provperiod om 6 månader i förinkubatorn och projektidéer kan genomlysas med en kortare förstudie där extern expertis tas in. IBOs tar del av intern språngbräda innan beslut tas om tillträde till inkubatorn. Sedan 2016 sker detta i samarbete med Connect Väst kompetenspanel.

I inkubatorn får företagen kontinuerlig affärsrådgivning i de pågående projekten genom punktinsatser. Aktiviteter och styrinstrument i Pågående-fasen styrs av projektet själv och de resultat- och aktivitetsmål som satts upp inom ramen för projektet. Innovatums koordinatörer/affärscoacher arbetar aktivt för att korsbefrukta mellan olika projekt och företag.

Under 2016 har 17 nya företag kommit in i inkubatorn, vilket är den högsta siffran sedan verksamheten startade. Många av företagens idéer är kopplade till information- och kommunikationsteknik. Flera företag har tagit emot Vinnovamedel för att kunna utveckla sina idéer. Saabföretagen har flyttat ut från inkubatormiljön.

Rymdinkubatorn är på plats i vilken två företag är etablerade. De var tidigare företag som fanns inom Innovatums inkubator.

Inkubatorn har skapat ett nytt affärsteam. De har sett över inkubationsprocessen vilket bland annat har lett till ett större samarbete inom innovationssystemet. Samarbetet med projektarenan på Innovatum har också blivit tydligare. Almi Väst och Connect Väst är naturliga externa partners till inkubatorn. Innovatum har skrivit under ett samarbetsavtal med Högskolan Väst för att säkra inflödet av studenter till inkubatorn och har ett samarbete med Drivhuset.

EN LEDANDE KUNSKAPSREGION	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*			
Antal nya företag	2	4	6	2	15	17
Antal företag som får rådgivning	3	5	8	4	11	15
Antal individer i entreprenörsfrämjande aktiviteter	66	144	210	251	277	528

Entreprenörsarenan – 400 tkr av totalt 2 225 tkr

Entreprenörsarenan verkar för att öka tillväxten i hela Fyrbodals kommun, inom fokusområdena medicinteknik, turism, maritimt, handel, kvinnligt företagande och unga entreprenörer. Entreprenörsarenan arbetar över hela Fyrbodals kommun genom de noder de har utvecklat. Syftet med noderna är att fånga upp idéer och hitta entreprenörer som vill driva innovativa projekt och företag.

Under 2016 har Entreprenörsarenan arbetat med projektet ICare4Fyrbodals och skrivit fram en ansökan till Vinnova och fått den beviljad för att få till stånd innovationsslussar i Fyrbodals kommuner. Projektägare är Uddevalla kommun. Parter som är med i det treåriga projektet är Trollhättan-Vänersborg, Fyrbodals kommunalförbund och Innovatum.

De har drivit projektet Nätåtervinning för att se hur man på bästa sätt kan ta hand om spökgarn och andra plastrester som hamnar i havet.

I Entreprenörsparken sitter ett 10-tal företag som Entreprenörsarenans verksamhetsledare stöttar på olika sätt.

Entreprenörsarenan jobbar för ett ökat entreprenörskap bland unga och är därför inne i utbildningarna på Högskolecentrum Bohuslän och pratar om entreprenörskap. Entreprenörsarenan ansvarade för juryarbetet för Innovationsmässan på Högskolecentrum den 20 april. De är företagsrådgivare åt UF-företagare och deltar i UF-juryn varje år.

Varje år anordnar Entreprenörsarenan en stor e-handelsdag. 2016 var den dagen den 26 november.

EN LEDANDE KUNSKAPSREGION	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*			
Antal individer som deltar i entreprenörsfrämjande aktiviteter	10	10	20	10	10	20
Antal individer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter	16	10	26	16	10	26
Antal individer som får rådgivning	3	3	6	4	4	8
Antal företag som får rådgivning	2	2	4	0	4	4
Antal företag som utvecklar produkter	0	2	2	0	2	2

Coompanion Fyrbodals - 500 tkr av totalt 2 958 tkr.

Coompanion arbetar med lokal och regional utveckling främst i form av kooperativa lösningar. De arbetar med lösningar och problem i samhället som berör många invånare. De stimulerar till att det

blir fler kooperativ, fler fiberföreningar och de skapar arbete för de som står långt ifrån arbetsmarknaden (sociala företag). De arbetar även med att utveckla det ideella föreningslivet.

De erbjuder kostnadsfri information och rådgivning till de som vill starta företag tillsammans i form av ekonomiska föreningar eller kooperativ.

Under 2016 har Coompanion genomfört 65 rådgivningar med befintliga företag. De har bidragit till att flera sociala företag har startats i vilka människor som har stått långt ifrån arbetsmarknaden kommit ut i sysselsättning. De har arbetat med att etablera konceptet "Vägen ut" i Tanum.

Coompanion har och ska fortsätta att utbilda personal i kommunerna inom socialt företagande för att på sikt få arbetsmarknadsenheterna att fungera mer som inkubatorer så att nya idéer kan knoppas av och bli självständiga företag.

De har inte genomfört lika många rådgivningar som tidigare men däremot är det fler människor som kommer på utbildningarna de anordnar.

En ledande kunskapsregion	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal individer i entreprenörsfrämjande aktiviteter	250	250	500	371	863	1234
Antal individer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter	30	30	60	153	62	215
Antal individer som får rådgivning	115	115	230	134	54	188
Antal företag som får rådgivning			80	45	20	65
Antal nya företag			25	5	5	10
Ökade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	2	2	4	2	2	4

Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag (1.1.3)

Industriellt Utvecklingscentrum Väst (IUC Väst) – 2 000 tkr av 7 600 tkr

IUC Väst är ett industriellt nav med kompetens att identifiera, analysera och förmedla rätt instanser till tillverkande företags utvecklingsbehov. Syftet med projektet är att hitta en metod/arbetsätt för att stödja den tillverkande industrin med utveckling och effektivisering av företagens producerande verksamhet. Primärt sker det genom att erbjuda produktionsanalyser och utbildningar.

IUC Väst har 84 medlemmar i tolv av Fyrbodals kommuner. Aktören skapar ett inflöde till Innovatums projektarena och det övriga innovationssystemet.

Under 2016 har IUC Väst genomfört 13 utbildningar för 24 företag i Fyrbodals. Har haft 53 företag i 18 fokusgrupper av vilka 12 kommuner deltar. 40 företag deltog på årets IUC Västdag. De har genomfört produktionsanalyser i 14 företag.

Resultatindikatorer:

En ledande kunskapsregion	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal individer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter	60	140	200	112	251	363
Antal företag som får rådgivning			45		20	20
Antal företag som får finansiering			12		12	12
Antal privata och/eller offentliga företag och organisationer som samverkar			50	2	81	91

Connect Väst – 600 tkr av totalt 2 376 tkr

Connect Väst är en ideell förening vars syfte är att bidra till arbetstillfällen, entreprenörskap och tillväxt. De riktar sina insatser till start-ups samt små och medelstora företag (SMF) med tillväxtambitioner och tillväxtpotential. Genom nätverk sammanför de företag med de företagsutvecklande resurser de behöver för en snabbare och mer uthållig tillväxt. Connect Väst har verkat i Västra Götaland sedan år 2000 och används av många kommuner och kommunalförbund som ett verktyg för näringslivsstimulering.

Med processerna Språngbrädan® (SB) för mindre företag samt FöretagsAcceleratorn® (FA) för upp till medelstora företag, hjälper de företagsledaren att på ett strukturerat och tidseffektivt sätt få fram en tillväxtplan och få ett stödjande externt nätverk.

På olika sätt (gemensamma mötesplatser, examensarbeten mm.) sammanför de SMF med högskolan i området med bra, lättillgänglig och dagsaktuell kunskap - hjälp till förnyelse och innovation.

Målet är att bidra till ökad framgång i entreprenörskap och därmed nya arbetstillfällen i Fyrbodal. Övergripande mål är att ge förutsättningar för nystartade samt små och medelstora företag i Fyrbodal att växa. Projektet bygger på delaktighet från näringsliv, offentlig sektor och delaktighet mellan akademien och näringsliv.

Under 2016 har ca 180 personer deltagit i kompetenshöjande aktiviteter. 19 företag har genomgått kompetenshöjande insatser. 308 personer har deltagit i entreprenörsfrämjande aktiviteter.

En ledande kunskapsregion	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal individer i entreprenörsfrämjande aktiviteter			285			308
Antal individer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter	54	126	180	62	118	180
Antal företag som får rådgivning	4	16	20	4	15	19

Finansieringsrådgivning Fyrbodal och Ägarskifte Micro – 625 000 tkr av totalt 679 tkr

Finansieringsrådgivning Fyrbodal och Ägarskifte Micro samverkar i hög grad och ska främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag i Fyrbodal, Vara, Essunga och Grästorp genom att hjälpa företagen att hitta finansieringslösningar och hjälpa till med ägarskiften så att både köpare och säljare gör en god affär. Finansieringsrådgivningen ska leda till utvecklandet av nya produkter, att nya geografiska marknader bearbetas och att företagen ökar sin ordervolym.

Genom projektet får kommunerna i Fyrbodal tillgång till en oberoende finansieringsrådgivning till alla företagare inom Fyrbodal som stärker och attraherar nytt kapital och investeringar till området. Kommunerna får också hjälp med att hitta köpare till de företag inom kommunen som är föremål för generationsskifte så att arbetstillfällen kan räddas.

Under 2016 har 38 behovsanalyser, 20 rådgivningar och 10 finansieringar genomförts inom finansieringsrådgivningen. Projektet har lett till att 31, 725 mkr har tillkommit små och medelstora företag i Fyrbodal. 14,1 milj kr från bank, 10,9 milj kr från Almi, 5,4 eget kapital och 1.25 övrigt kapital. 16 nya arbetstillfällen har skapats.

Inom ramen för Ägarskifte Micro har 18 ägarskiften, 47 st matchningsmöten, 67 rådgivningar genomförts och 310 personer har tagit del av Ägarskifte Micros erbjudande under olika informationsinsatser.

En ledande kunskapsregion	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal individer som deltar i entreprenörsfrämjande aktiviteter			200			310
Antal företag som får rådgivning			50			67
Antal genomförda ägarskiften			6	4	14	18
Antal genomförda matchningar köpare/säljare			40			47
Antal nya arbetstillfällen			0			16

Svenskt Marintekniskt Forum, SMTF – 320 tkr av totalt

SMTF är en förening som har ca 80 medlemmar. Uppdraget SMTF har från medlemmarna är att stärka det maritima klustrets konkurrensförmåga både nationellt och globalt.

De ska också skapa förutsättningar för att de samverkande företagen att öka sina marknadsandelar inom tre verksamhetsområden:

- Marinteknik, utrustning och tjänsteleverantörer till sjöfarten
- Fritidsbåtsbranschen inkl. marinor, underleverantörer
- Offshore (olja, gas samt förnybar energiproduktion)

Under 2016 har de startat upp och drivit projektet NÖKS som handlar om hållbara transporter. Hur vi kan förflytta gods från väg till sjöfart.

Företagsakuten Fyrbodalen – 150 tkr av totalt 150 tkr

Företagsakuten Fyrbodalen har i uppdrag att hjälpa företag som befinner sig i ekonomisk knipa. Det kan vara allt ifrån obetalda skulder, problem med lönsamheten eller att det är omöjligt att betala ut lönerna till de anställda i bolaget.

Företagsakuten hjälper företag som är etablerade i Fyrbodal. De får tillgång till kostnadsfri rådgivning upp till fem timmar med syfte att förhindra konkurser och rädda arbetstillfällena.

Under 2016 har 14 företag fått hjälp av Företagsakuten. 5 av företagen har fått hjälp att gå i konkurs. 3 företag kämpar vidare med något förbättrad situation och 6 företag har vänt och visar på en positiv utveckling. 21 arbetstillfällen har räddats.

Bra företagsklimat i Fyrbodal - 816 500 kr av totalt 2 843 000 kr (300 tkr år 2016)

Projektet ska åstadkomma ett bättre företagsklimat i Fyrbodal för att underlätta för företagsamhet så att fler små och medelstora företag kan växa och utvecklas. Det ska ske genom att kompetensutveckla personal som handlägger företagens ärenden i kommunen, genom att jobba förvaltningsövergripande och genom ökad förståelse för varandras processer. Projektet ska också arbeta fram hållbara lösningar i form av verktyg och metoder samt modeller som blir bestående efter projektets avslut. Genom projektet får kommunerna möjlighet att gå utbildningen Förenkla Helt Enkelt eller motsvarande, delta i inspirationsdagar och seminarier samt tillgång till experter som hjälper dem att omsätta lokala handlingsplaner inom näringslivsområdet. Projektet pågår till 2018-08-31.

Utveckla test- och demonstrationsarenor där nya idéer omsätts till praktik (1.2.3)

Innovatum Projektarenan – löpande uppdragsavtal. 1 595 tkr av totalt 19 792 tkr

På Innovatums projektarena drivs kontinuerligt ett trettiotal utvecklingsprojekt som omsluter cirka 150 miljoner kronor, där andelen medel i internationella projekt ökar kontinuerligt.

Utvecklingsprojekten syftar direkt till att stärka konkurrenskraften för näringslivet och resultaten är viktiga för utvecklingen i vår region. Till Innovatum vänder sig företag för att accelerera det egna utvecklingsarbetet tillsammans med andra organisationer, entreprenörer, och akademi.

Projektarenans grunduppdrag är att identifiera utmaningar och behov, initiera projektsamarbete samt att rigga samverkans- och utvecklingsprojekt som syftar till att stärka och generera en hållbar utveckling för näringslivet i regionen. Innovatums kundvärde ligger i kombinationen av opartiskhet, kunskap om möjliga vägar till projektfinansiering och ett brett och väletablerat nätverk av relevanta kontakter.

Under 2016 har projektarenan utvecklat projektlednings- och utvärderingsprocess för att identifiera och attrahera fler kvalitativa projektidéer. Resultatet är ett extra steg före projektidéfasen som de kallar "bubblare". Syftet är att sänka tröskeln genom att mycket tidigt lyfta upp och synliggöra idéer och genomföra en enklare verifiering/validering huruvida det finns underlag att gå vidare och avsätta mer resurser för att genomlys och eventuellt utveckla projektidéen. Fler idéer/förslag har behandlats men något färre har tagits vidare till projektidéfasen. De idéer som har tagits vidare har

varit bättre underbyggda och verifierade. Effekten av det utvecklade arbets sättet är ett effektivare resursutnyttjande, snabbare återkoppling till kund samt större tillgänglighet.

Exempel på projekt som bedrivits under året:

Projekt Biogas 2020 - syftar till att etablera en samverkansplattform för biogas inom hela ÖKS-området för samordning av utvecklingsarbete och skapa synergier på mer kraftfullt sätt. Satsningen ska främja en ökad produktion och användning av biogas på kort och lång sikt samt bidra till en grönare ekonomi och hållbar tillväxt över landsgränserna.

Projekt Wargön Innovation - Målsättningarna för Wargön Innovation är att etablera ett erkänt nationellt utvecklings- och kunskapscentrum för tillämpad process- och produktionsteknik för nya koldioxidsnåla och hållbara material.

TSS - W är en regional plattform för fordon och transportrelaterad test- och demonstrationsverksamhet. Existerande ToD anläggningar skall synliggöras och projektet TSS-W skall verka för att användningen av dessa skall breddas till nytta för fler företag där SME är ett särskilt fokusområde. Målet är att skapa en regional plattform för fordon och transportrelaterad test- och demonstrationsverksamhet. Plattformen är en delad klusterfunktion mellan Lindholmen Science Park och Innovatum.

Uppdrag att etablera ett nationellt Flyg- och Rymdkluster som lyfter svensk flyg- och rymdteknik till ett nationellt styrkeområde med hög internationell konkurrenskraft som skapar nya affärer och för en större bredd av svenska företag än i dagsläget.

En ledande kunskapsregion	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Mån	Tot*	Kv	Mån	Tot*
Antal företag som samverkar med andra företag och/eller akademi, offentlig verksamhet eller liknande			150			233
Antal kronor i FoU resurser från internationella finansiärer (MSEK)			15 MSEK			35 MSEK
Antal kronor i FoU-resurser			110 MSEK			130 MSEK
Antal idéer som utvärderats under året			50			45
Antal nya företag			25	5	5	10
Ökade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	2	2	4	2	2	4

Effektiv kompetensförsörjning och livslångt lärande i företag och organisationer (2.2.3)

KOBRA "Kompetensbaserad Regional Analys" – 259 500 tkr av totalt 750 tkr.

Projektet syftar till att utveckla kompetensmäklarfunktionen och ett effektivare arbetssätt kring behovsbaserade utbildningar. Gemensamma behovsinventeringar i näringslivet ska leda till behovsbaserade utbildningar för företag. Arbetssättet ska också vara kopplat till analys och omvärldsbevakning. Projektet ska testa och utvärdera ett arbetssätt för hållbart samarbete kring kompetensförsörjning.

Projektet sträcker sig från 1 september 2015 – 31 augusti 2018. Fyrbodals kommunalförbund deltar i Interreg-projektet KOBRA, tillsammans med 26 partners i Danmark, Norge och Sverige. Leadpartner är Region Mittjylland och svensk koordinerande partner är Westum.

KOBRA ska arbeta utifrån tre huvudaktiviteter: kompetensmäklare, analys och behovsbaserad utbildning. Kompetensmäklare ska identifiera och förmedla kunskap om kompetens- och utbildningsbehov genom att vara en länk mellan företag/arbetsliv och utbildningssamordnare. Totalt ska 450 företag inventeras inom projektet. Analys: underlaget från behovsinventeringen sammanställs och tolkas mot andra satsningar på lokal, regional och transnationell nivå. Detta kan ske genom analyser, rapporter och strategier.

Under 2016 hade Fyrbodals kommunalförbund spridit kunskap och erbjudande om deltagande i KOBRA till alla 14 kommuner i Fyrbodal (i enskilda dialogmöten såväl som i olika nätverk). En svensk arbetsgrupp, där Fyrbodals kommunalförbund ingått, har under 2016 träffats regelbundet och försökt styra arbetet för ett samlat tag om KOBRAS del av kompetensförsörjningsfrågan. Två transnationella partnerskapsmöten har hållits, i Arendal och i Horsens. Likaså har ett första utdrag kunnat göras från 114 företagsbesök inom industriteknik och besöksnäring. Utifrån de besöken och svar om behoven från näringslivet håller behovsbaserade utbildningstillfällen på att arbetas fram.

Kommunalförbundet är projektpart i det svensk/norsk/danska projektet KOBRA. Resultat och indikatorer följs upp av Region Mittjylland och för svensk del av Westum inom ramen för projektets uppföljning och utvärdering till Interreg ÖKS och i Sverige redovisar Westum även till Västra Götalandsregionen.

Utveckla samordning inom utbildningssystemet för att möta framtidens kompetensbehov (2.2.4)

Kompetensplattform Fyrbodal 1 441 tkr av 1 441 tkr.

Projektet har under 2015-2016 tagit fram eller medverkat till att 6 projekt kommit till stånd som tillsammans har genererat 61,6 miljoner för Fyrbodalregionen.

Syftet med Kompetensplattformarbetet i Fyrbodal är att höja den generellt låga utbildningsnivån i Fyrbodalregionen och att förse arbetslivet med rätt kompetens. Detta ska bl.a. ske genom att få till stånd ett delregionalt kompetensråd (DKP), att intensifiera arbetet gällande utbildningsplanering utifrån arbetsmarknadens behov, att stimulera bildande av lokal kompetensplattformar (LKP), att ta del av och sprida det regiongemensamma arbetet, att ha en bild av kompetensbehov och utbildningsutbud och hålla kommunerna uppdaterade på vad som händer nationellt och regionalt, att bevaka projektutlysningar, öka möjligheterna för kommunövergripande projektsatsningar samt att möjliggöra för en mer övergripande analys och utbildningsplanering i hela Fyrbodalregionen.

Projektet sträcker sig från 2015 – 2018. Deltagare i projektet är förutom Fyrbodals kommunalförbund samtliga kommuner i Fyrbodal, utbildningsanordnare, arbetsgivar- och arbetstagarparter, näringslivsorganisationer, AF m.fl.

Under 2016 har ett brett sammansatt delregionalt kompetensråd (DKP) med uppdraget att skapa engagemang, prioritera insatser och driva frågor inom området träffats vid 4 tillfällen. Under året har sammansättningen av rådet setts över. Syfte, mål och mötesinnehåll för rådet har gemensamt tagits fram. Ordförande i det delregionala kompetensrådet har under året varit kommunchef Maria Vikingsson och i övrigt har rådet varit sammansatt och representerats av följande; Fyrbodals kommunalförbund, Högskolan Väst, Arbetsförmedlingen, Svenskt Näringsliv, Företagarna Väst, IUC Väst, LO/If metall), TCO/Unionen), VUX/YH-nätverk, Teknikcollege, Vård- och omsorgscollege, Folkhögskolorna, kommunchefer och näringslivschefer

Under året har även samtliga kommuner i Fyrbodal besökts minst en gång för att starta upp och stödja det lokala kompetensplattformarbetet. Vad gäller det lokala arbetet har kommunerna kommit olika långt och arbetet fortsätter under 2017 och 2018. Samtliga kommuner har utsett lokala kontaktpersoner (LKP) vilka har träffats vid 2 tillfällen under året för informations- och erfarenhetsutbyte samt att planera och ge input i arbetet framåt.

Under året har två nya nätverk startats upp SYV (Studie- och yrkesvägledare) och KAA (kommunalt aktivitetsansvariga) som av deltagarna setts som mycket värdefullt och viktigt. Projekt- och processledarna har varit sammanhållande eller deltagit i en mängd nätverk, styr-, lednings- och referensgrupper lokalt, regionalt och nationellt där projektets arbete spridits och projektet fått värdefull input. Varit sammanhållande för flera av beredningens nätverk som ex. Vuxenutbildning, Yrkeshögskola, studie- och yrkesvägledning och projektgrupp. Representerat Fyrbodal i flera styrgrupper som ex. REKAS, SYVonline, Validering Väst, SSC-projektet, Collegesamverkan VG,

Drivhuset och Vårdsamverkan Barn och unga. Även representerat Fyrbodal i lednings/referensgrupper som exempel samverkan VGR, SSC-projektet, Collegesamverkan VG och Kompetensnavet.

Ett viktigt område i genomförandet av projektet är omvärldsbevakning. Projekt- och processledarna har i möjligaste mån hållit sig uppdaterad med vad som händer lokalt, regionalt, nationellt och internationellt och spridit informationen vidare till kommunerna genom mail, nätverk och informationsmöten.

Även att hålla sig uppdaterad vilka projekt, förstudier och utredningar som är på gång eller planeras samt att informerar om vilka möjligheter som finns för finansiering inom området. Hjälpa till att söka medel utifrån kommunernas önskemål. Där mycket tid lagts ner på att förankra och söka medel till pilot- och implementeringsprojekt gällande praktiksamordning samt två ESF projektgällande skolavhopp och förstärkt SYV-funktion tillsammans med kommunalförbunden Skaraborg och Sjuhärad. En projektgrupp har bildats där de som driver projekt inom utbildning- och kompetensförsörjningsområdet träffas för erfarenhetsutbyte och samverkan.

Bred informationsspridning är viktig där en årligt återkommande kompetensförsörjningsdag arrangerats. Årets kompetensförsörjningsdag samlade närmare 200 nöjda deltagare.

Bygga ut en kollektivtrafik som är ett föredöme när det gäller kvalitet och hållbarhet (2.3.2)

Autonoma fordon på landsbygd – 50 tkr av totalt 50 tkr (förstudie)

Under 2016 genomförde Sotenäs kommun en förstudie med syfte att utreda hur infrastrukturen skulle behöva utvecklas på landsbygd för att klara av färd med autonoma fordon. Representanter från Sotenäs kommun deltog i en workshop med Drive Sweden med syfte att visa om Sotenäs kan bli Sveriges utvecklingsnod för autonoma fordon på landsbygd. Förstudien visade att det var en lång bit kvar att gå i infrastrukturutvecklingen innan det skulle vara möjligt att köra autonomt på landsvägarna. Stora ingrepp skulle behöva vidtas. Dock lever kontakten kvar med Drive Me projektet i Göteborg och Fyrbodal har visat att vi ligger i framkant och är ambitiösa och villiga att ta lead i utvecklingen.

Göra VG till modell för hållbar landsbygdsutveckling, samspel stad/land (3.1.3)

Strukturbild Fyrbodal – 554 500 kr av totalt 1 552 tkr (354 500 kr 2016)

Projektet Strukturbild Fyrbodal har startats upp under 2016. En projektledare har anställts för att leda arbetet med att ta fram ett samordnat planeringsunderlag för politiska beslut med syfte att

stärka Fyrbodals förutsättningar i Västra Götaland och Sverige. Den ska tydliggöra utvecklingsförutsättningar och skapa en samlad målbild och vara en arena för samarbeten över kommungränserna.

Genom strukturbildsarbetet ska strategier och nycklar som driver positiv utveckling identifieras. Att skapa en gemensam strukturbild för Fyrbodals för att stärka de lokala och regionala förutsättningarna för långsiktig hållbar tillväxt.

Ökat utbyte med och påverkan på omvärlden (4.2)

Scandinavian Science Cluster (SSC) – 1 700 tkr av totalt 21 100 tkr (600 tkr 2016)

För att möta framtidens näringslivsbehov i Fyrbodals och Østfold måste antalet personer som utbildar sig, inom naturvetenskap och teknik ökas. SSC ska ta fram nya kompetens- och kommunikationsmetoder och modeller som ska arbeta för projektets 5 övergripande huvudmål: Öka intresse för arbetsmöjligheter över landsgränsen, Öka kunskap om näringslivet i bägge länder, Ökad insikt i framtidsmöjligheter och utmaningar, Ökat intresse och kunskap inom teknik och naturvetenskap bland befolkningen samt Ökat söktryck till tekniska utbildningar och lärarutbildningar inom teknik och naturvetenskap.

Projektet sträcker sig från 1 september 2015 – 31 augusti 2018. Deltagare i projektet är Fyrbodals kommunalförbund, Innovatum Science Center (Svensk projektägare) och Högskolan Väst. På norsk sida aktörer i Østfold, bl. a. Inspiria Science Center (Norsk projektägare) och Østfold fylkeskommune.

Projektet är indelat i tre huvudområden:

1. Gemensam bild: Utföra nödvändiga statistiska analyser och faktainsamlingar som input i workshops, seminarier samt i projektets metoder och modeller.
2. Nya verktyg och metoder: Innehåller Science centren som arenor för nya upplevelser, nya utbildningskoncept på högskolorna, aktiviteter för att höja statusen och intresset för utbildningar inom området samt samverkan mellan näringsliv, skola och science center för att öka barn och ungdomars intresse och nyfikenhet för teknik, matematik och naturkunskap.
3. Nätverk: Projektet kommer skapa nya gränsöverskridande nätverk och input till arbetet med ev. bildande av en interregional kompetensplattform.

Fyrbodals kommunalförbund är huvudansvarig för området Gemensam bild där insamlande och sammanställning av statistik och genomförande av ett "Framtidsscenario" varit huvuduppgifterna under året. Fyrbodals kommunalförbund är även ordförande i ledningsgrupp och i styrgrupp. Övrigt i projektet så är det god fart några exempel är att "Science on tour" har köpt in en släpvagn

Fyrbodal - en resurs för hela regionen ...

Fyrbodal ligger strategiskt i kraftfältet mellan Göteborgs-området och Oslo/Östfold. Fyrbodal och Göteborgs-området har redan inom många områden en gemensam arbetsmarknad. Vi har ett stort utbyte av tjänster, varor, arbetskraft och utbildningar med Norge. En stor potential finns i att fortsätta utveckla denna samverkan, framför allt med Östfold. Fortfarande finns ett antal gränshinder för både enskilda individer och för företag. Dessa behöver rivas för att vi ska få full kraft i vårt arbete.

och påbörjat besök ute i skolorna, bl.a. besöktes Sotenässkolan under hösten. Högskolorna har haft flera möten och kommit igång med konceptutvecklingen, inte minst har de fått en kontakt med varandra som de inte haft innan. Under science camp har svenska elever från Gullmarsgymnasiet besökt Hessdalen.

Kommunalförbundet är projektpart i det svensk/norska projektet SSC. Resultat och indikatorer följs upp av projektägarna Innovatum Science Center och Inspiria Science Center inom ramen för projektets uppföljning och utvärdering till Interreg Sverige-Norge och i Sverige även till Västra Götalandsregionen.

Riva gränshinder och öka samverkan med Norge, etablera region Oslo/Göteborg/Öresund (4.2.3)

Driva offensiva insatser för att etablera nya arbetsplatser i Västra Götaland (4.2.4)

Position Väst – 1 600 tkr av totalt 3 830 tkr

Genom Position Väst får kommunerna en gemensam plattform som arbetar proaktivt med etableringsarbetet och marknadsföringen av tillväxtområdet mellan Göteborg och Oslo. Projektet innebär också en kvalitetssäkring genom samarbetet med Business Sweden gällande internationella etableringar.

Ett viktigt syftet med projektet är också att dela med sig av lärdomarna och sprida konceptet till de övriga delregionerna så att Västra Götalandsregionen ställer sig stark i konkurrensen när företag i omvärlden vill etablera sig på ett nytt geografiskt område.

Totalt resultat av alla projekt och verksamheter som bedrivits under 2016 per insatsområde

En ledande kunskapsregion			
Indikatorer	Förväntat resultat	Utfall	Antal aktörer
Antal individer i entreprenörsfrämjande aktiviteter	4805	6819	7
Antal individer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter	1779	3021	8
Antal individer som får rådgivning	1123	883	5
Antal företag som får rådgivning	522	616	9
Antal företag som utvecklar produkter	2	2	1
Antal nya eller utvecklade produkter som har kommersialiserats			0
Antal företag som har påbörjat en exportsatsning			0
Antal företag som får finansiering	41	14	2
Antal nya företag	391	288	7
Ökade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	8	24	3
Antal privata och/eller offentliga företag och organisationer som samverkar	200	324	2
Antal kronor i FoU-resurser	125 MSEK	165 MSEK	1
Antal forskare som deltar i utbyte			0
Antal organisationer och företag som deltar i Fol-program			0

Slutsats

Vi har ett starkt och kompetent men dock fortfarande ganska okänt innovationssystem i Fyrbodalen. Systemet består av ett trettiotal aktörer som bedriver en rad olika projekt och verksamheter. Kommunalförbundet finansierar en del av aktörerna och projekten. Rapporterna visar att mycket tid och finansiella resurser läggs på marknadsföring för att nå ut till kunderna i Fyrbodalen. Stickprover bland kunderna visar att det ofta uppstår förvirring när personen i fråga ska ta kontakt med systemet då det är svårt att veta vem personen ska kontakta. Flera aktörer signalerar att de jobbar med samma saker, även om de är tydliga i att de arbetar med olika målgrupper och inriktningar. Ett exempel är att åtta aktörer har till uppgift att öka entreprenörskapet och nyföretagandet.

Rapporterna visar också att de får lägga stor kraft på att arrangera inspirationsdagar och andra entreprenörsfrämjande aktiviteter med syfte att öka entreprenörskapet och nyföretagandet i vår delregion. I samband med dessa aktiviteter försöker aktörerna att attrahera nya deltagare till sina rådgivningstillfällen och utbildningar. Rapporterna visar att de ofta arrangerar inspirationstillfällen i samverkan för att tillsammans nå ut till fler och inte konkurrera med varandra om deltagarna. Utfallet visar dock att individerna inte nyttjar den hjälp som finns att tillgå i önskvärd utsträckning. Här finns det alltså ett förbättringsarbete att göra. Det behövs skapas en väg in till aktörerna för att människor ska nås av hjälpen som finns att få.

Flera aktörer arbetar också med att skapa tillväxt i det befintliga näringslivet genom att tillföra finansiering, rådgivning och kompetens. Parallellt med dessa aktörer arbetar kommunalförbundet med strukturella förändringar som ska leda till en bättre kompetensförsörjning och ett bättre företagsklimat. Kommunalförbundet har även insatser som vänder sig direkt till företag. Position Väst, Finansieringsrådgivning, Ägarskifte Micro och Företagsakuten är exempel på detta. Utfallet av indikatorerna visar att det befintliga näringslivet är duktiga på att nyttja de resurser som finns så att de får hjälp med att hitta FoU-medel och annan finansiering.

Kommunalförbundet satsar inga tillväxtmedel på aktörer eller insatser som arbetar för att hjälpa individer att kommersialisera sina utvecklade produkter/tjänster. Dock finns privata aktörer som hjälper individer och företag med detta. I vilken utsträckning den hjälpen nyttjas är okänt.

Kommunalförbundet satsar heller inga tillväxtmedel på att få företag att satsa på export. Dock finns hjälpen att tillgå genom de exportcentra som regionen har etablerat. Det finns även projekt som kommunalförbundet inte är medfinansierare till som arbetar med dessa frågor. Så är även situationen när det gäller antal forskare som deltar i utbyte och deltagandet i FoI-program. Kommunalförbundet finansierar inte den typen av insatser utan satsningar sker genom akademins ansökningar till Västra Götalandsregionen, Vinnova, Tillväxterket, Interregprogram m.fl.